

Beleidsreactie Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider, waarvan de eerste versie op 30 april 2020 aan de inspectie is ingezonden en thans iets aangepast

Het uitvoerend deel van het bestuur (hierna het bestuur) van het Cheider heeft het ontwerprapport van de inspectie intensief doorgenomen. Het bestuur is nog steeds voortvarend en gaat tegelijk zorgvuldig en doordacht aan de slag met de herstelopdrachten die de inspectie heeft aangereikt en die nog niet door het bestuur zijn opgepakt. Daarnaast is het bestuur van mening dat er al voortvarend en zorgvuldig aan de herstelopdrachten en aanbevelingen is gewerkt.

Sinds het rapport van 2018 zijn de volgende stappen ondernomen:

1. Het schoolveiligheidsplan is opgesteld;
2. De schoolplannen zijn aangepast;
3. In aanvulling op de schoolplannen is een beleidsambitie burgerschap opgesteld;
4. Er is een werkgroep burgerschap ingesteld. Deze werkgroep houdt zich bezig om de Beleidsambitie met betrekking tot de kerndoelen 38 (po) en 43 (vo) te realiseren.
5. De schoolgidsen zijn aangepast;
6. De taakomschrijving anti-pestcoördinator is opgesteld;
7. De taakomschrijving vertrouwenspersoon is opgesteld;
8. De beleidsnotitie 'Actief burgerschap en sociale integratie in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs' op het Cheider wordt jaarlijks geactualiseerd;
9. Het protocol grensoverschrijdend gedrag is aangepast;
10. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is aangepast;
11. Sociale kaart is geactualiseerd;
12. Poster 'belangrijke personen' is gemaakt en op strategische plekken in de scholen opgehangen;
13. Protocol Medicijn verstrekking en medisch handelen is opgesteld;
14. Het leerlingenstatuut is geactualiseerd;
15. De klachtenregeling is geactualiseerd;
16. Er is een antipestcoördinator voor basis- en voortgezet onderwijs aangewezen;
17. Er is een vertrouwenspersoon aangesteld;
18. De zorgstructuur van het voortgezet onderwijs is verbeterd;
19. Jaarlijks nemen we vragenlijsten af bij leerlingen welke worden besproken en waar nodig of gewenst worden aanpassingen gedaan;
20. Schoolregels worden jaarlijks in het werkoverleg en/of studiedagen besproken. De schoolregels en het leerlingenstatuut worden besproken met leerlingen van het voortgezet onderwijs volgens een gesprekkencyclus. Voor leerlingen van het basisonderwijs wordt hier aandacht aan besteed via de Kanjermethode;
21. Op verzoek van inspectie zijn er twee medezeggenschapsraden ingesteld (dit was er voorheen één medezeggenschapsraad);
22. Er is scholing voor leraren van het basisonderwijs (Kanjertaining) en voor leraren van het voortgezet onderwijs (Positive Behavior Support);
23. De methode Leslab LOB is ingevoerd voor de studielessen klas 1 en 2, Loopbaanbegeleiding en Burgerschap in het voortgezet onderwijs.
24. De methode Naut Meander Brandaan is ingevoerd in het primair onderwijs en er wordt gebruik gemaakt van thema's van de methode Wonderlijk gemaakt;
25. Het managementstatuut is opgesteld;
26. Het bestuursreglement is opgesteld;
27. Een sollicitatiecommissie voor het bestuur is ingesteld;
28. De bestuurssamenstelling (uitvoerend en toezichhoudend deel) is gewijzigd;
29. Het jaarverslag is aangepast;

30. Er is een contract aangegaan met Van Volta voor het ontwikkelen van een website met ouderportaal om de communicatie te verbeteren;
31. Er zijn gesprekken gevoerd met de Gemeente Amsterdam over herhuisvesting.

Het bestuur van het Cheider heeft een beleidsreactie opgesteld op de herstelopdrachten en de aanbevelingen van de inspectie. Deze treft u hieronder aan. Met deze reactie en overleg over het ontwerprapport heeft het bestuur voor ogen de inspectie te laten zien dat het - waar dat vereist is - voldoet en wil voldoen aan de eisen die de Nederlandse wet- en regelgeving aan alle scholen in Nederland stelt.

Dank voor de uitgebreidere verantwoording in het ontwerprapport naar aanleiding van de door ons aangereikte opmerkingen op de conceptrapportage. Dit heeft verduidelijkt waar de oordelen en aanbevelingen van de inspectie zijn oorsprong hebben. Waar naar de mening van het bestuur sprake is van een door de inspectie gehanteerde interpretatie van wet- en regelgeving, en waar het bestuur zelf keuzes kan en mag maken vanuit identiteit en de eigen visie op onderwijs, zullen wij dit hierna in onze beleidsreactie vermelden. Voor zover in de beleidsreactie feitelijke onjuistheden worden benoemd zien wij deze graag in de conceptrapportage gecorrigeerd.

Het bestuur heeft niet de gelegenheid gekregen om met de inspectie het in de Wet op het onderwijstoezicht genoemde overleg over het ontwerprapport met de inspectie te voeren. Het bestuur gaat ervan uit dat waar de reactie van het Cheider leidt tot een bijgesteld inzicht van de inspectie ten aanzien van het voldoen aan de herstelopdrachten dit leidt tot aanpassing van alle daarop betrekking hebbende passages in het conceptrapport. Daarnaast verwachten wij dat onze beleidsreactie integraal wordt opgenomen als onderdeel van het definitieve rapport. De zienswijze op het rapport kunt u na de vaststelling van het rapport tegemoet zien alvorens tot publicatie wordt overgegaan.

Hierna volgt eerst de reactie van het bestuur op de herstelopdrachten. De reactie begint met de herstelopdracht van de inspectie, waarop het bestuur haar reactie geeft en haar beleidsdoel(en) ten aanzien van de herstelopdracht formuleert. Daarna geeft het bestuur haar reactie op de aanbevelingen van de inspectie en plaatst nog enkele kanttekeningen.

Herstelopdracht 1: de tekortkomingen in het onderwijsaanbod

Het bestuur moet uiterlijk:

1. per 1 juni 2020 zorgen dat alle kerndoelen voor alle leerlingen volledig aan bod komen in het onderwijs, vooral wat betreft de aandacht voor de respectvolle omgang met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit. Dat moet gebeuren door bevoegde docenten.
2. per 1 september 2020 in het vo zorgen voor een structureel aanbod voor LOB en
3. per 1 september zorgen voor een structureel aanbod voor het bestrijden van taalachterstanden.

Het bestuur dient de inspectie te informeren als naar eigen oordeel aan deze herstelopdrachten is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd.

Reactie en beleidsdoel en bestuur:

Op de bovenstaande punten is het bestuur van het Cheider van mening dat zij hieraan voldoet. Zij zal dit laten zien in haar schoolplannen. Het bestuur stuurt hierop en er wordt toezicht op gehouden door de toezichthouders.

Ad 1. Kerndoelen

Het bestuur deelt niet het oordeel van de inspectie dat het aanbod tekortschiet ten aanzien van basiswaarden als verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid en begrip voor anderen, door het nagenoeg ontbreken van een aanbod voor de kerndoelen 38 en 43 (zie hiervoor en verder hoofdstuk 5). Het bestuur verzoekt u deze feitelijke onjuistheid dan ook te schrappen. De rechter heeft immers op basis van de wetsgeschiedenis (de artikelen 8, derde lid van de WPO en artikel 17, aanhef en onder b, van de WVO), geoordeeld dat een schoolbestuur een grote vrijheid toekomt ten aanzien van de wijze waarop aan de doelstellingen van burgerschapsvorming en integratie voldaan wordt. De wetgever heeft uitdrukkelijk niet bepaald 'hoe' scholen gestalte aan de opdracht tot burgerschapsvorming moeten geven, maar alleen 'dat' er gestalte aan moet worden gegeven. Het bevoegd gezag handelt alleen in strijd met de wet indien het *op geen enkele wijze gestalte heeft gegeven* aan onderwijs dat mede is gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie. De inspectie constateert dat er op het Cheider een burgerschapsaanbod is met daarin onder andere aandacht voor basiswaarden als bijvoorbeeld de vrijheid van meningsuiting en het tegengaan van discriminatie. Het bestuur is van mening dat het Cheider daarmee wel voldoet aan de naleving aan het bepaalde over burgerschap in artikel 8 derde lid Wpo, derhalve kan de inspectie dit onderdeel niet als onvoldoende kwalificeren en een herstelopdracht opleggen. De norm van artikel 8 derde lid WPO en van artikel 6c WVO dient nadrukkelijk te worden onderscheiden van de normen in de bepalingen over de kerndoelen en de normen in het Toezichtkader van de inspectie uit 2006. Dat laatste kader is niet bindend voor de scholen.

Naast de schoolplannen heeft het bestuur een beleidsnotitie vastgesteld genoemd 'Actief Burgerschap en Sociale Integratie in het Primair en Voortgezet Onderwijs op het Cheider' en 'Burgerschap en Biologie in het Primair Onderwijs en Voortgezet onderwijs' als aanvulling(en) op de schoolplannen. In deze documenten staat beschreven hoe de kerndoelen aan bod komen. Hier wordt ook in de praktijk uitvoering aan gegeven. Het bestuur is van mening dat aan de invulling van de kerndoelen wordt voldaan door middel van de methodes Wonderlijk gemaakt, Leslab LOB, de Kanjermethode en de reguliere profane vakken. De methode Leslab LOB is een nieuwe methode en het laatste deel is in december 2019 uitgekomen. Inmiddels zijn de methodes geheel in gebruik genomen. Daarmee is al in het vorig schooljaar een start gemaakt. Van de methode Wonderlijk gemaakt voor het PO wordt het eerste thema dit schooljaar aangeboden en de andere thema's worden in het nieuwe schooljaar uitgewerkt bijpassend bij de huidige thema's. De kerndoelen worden aangeboden door bevoegde leraren en waar wenselijk wordt dit samen met een leraar Joodse vakken gegeven. Overigens staat het de school vrij bij het geven van de kerndoelen door bevoegde leraren te vermelden hoe de Joodse school er vanuit haar identiteit in staat.

Leerlingen van het voortgezet onderwijs wordt respectvol gedrag en seksuele weerbaarheid bijgebracht door lessen maatschappijleer, biologie, aardrijkskunde, geschiedenis, studielessen (methode Leslab LOB) en krijgen 3 projecten aangeboden. Dat zijn de volgende projecten: Evolutietheorie en schepping, Culturen en religies en Uniciteit en diversiteit.

Ad. 2 Aanbod LOB

Leerlingen worden voorbereid op vervolgonderwijs en de samenleving. De leerlingen van het voortgezet onderwijs wordt de methode Leslab LOB aangeboden wat de kerndoelen raakt en tevens ook de loopbaanoriëntatie. Er is een PTA voor de loopbaan. Daarnaast wordt er ook onderwezen in de kerndoelen. Ook wordt er aandacht besteed aan leerlingen in het vo met achterstanden in de Nederlandse taal. De Inspectie schrijft in haar bijlage bij het definitieve rapport het volgende over de taalachterstanden: "De school voorziet zowel in po als vo in de praktijk over een aanvullend aanbod om de leerlingen het Nederlands eigen te laten maken, maar heeft dit aanbod en het beleid hieromtrent niet beschreven".

Ad. 3 Bestrijden van taalachterstanden

Het onderwijs in de Nederlandse taal wordt op het Cheider gegeven in groepen met minder dan tien leerlingen, waardoor er veel persoonlijke aandacht is voor de ontwikkeling van elke leerling. De ontwikkeling wordt gevolgd met methodegebonden toetsen en de toetsen van het Cito Volgstelsel VO. Verder kent het Cheider een toetscoördinator en twee zorgcoördinatoren die erop toezien dat de toetsresultaten worden besproken in het mentorenoverleg dat wordt voorgezeten door de teamleider. De teamleider en zorgcoördinatoren hebben wekelijks overleg met de Algemeen directeur. Gezien het kleine aantal leerlingen kunnen, indien nodig, alle leerlingen wekelijks worden besproken en acties worden ondernomen.

Het beleid met betrekking tot het bestrijden van eventuele taalachterstanden wordt in de nieuwe schoolplannen opgenomen en zal dan - net als de andere herstelopdrachten rondom de schoolplannen - per 1 september worden gerealiseerd. Het uitvoerend bestuursdeel zal hierop sturen en het toezichthoudend bestuur zal ook hierop toezicht houden.

Herstelopdracht 2: de waarborging van de sociale veiligheid

De Inspectie onderscheidt 5 punten:

1. Het aanbod voorziet niet in onderwijs over seksualiteit en seksuele diversiteit
2. Monitorgegevens in het vo worden onvoldoende benut
3. Hoofd Joodse zaken is verantwoordelijk voor leerinhouden en is eindverantwoordelijk
4. Informatie vertrouwenspersoon is beperkt en er is geen vrouwelijke vertrouwenspersoon
5. Veranderingsbereidheid en tempo bestuur is laag

De herstelopdracht luidt dat het bestuur de sociale veiligheid van leerlingen moet waarborgen door uiterlijk per 1 juni 2020 de genoemde tekortkomingen op te heffen, en dat op duidelijke en ondubbelzinnige manier te doen. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdracht is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. Ook moet de school jaarlijks de uitkomsten van de monitor sociale veiligheid aanleveren bij de inspectie.

Reacties en beleidsdoelen bestuur:

1. Op de website van Stichting School en Veiligheid staan de plichten voor een school in het kader van burgerschap en veiligheid verder uitgewerkt. Op basis van wetgeving zijn scholen sinds 2015 verplicht om:
 - Een actief veiligheidsbeleid te voeren.
 - Het effect van het veiligheidsbeleid periodiek te monitoren met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft.
 - De taken om het anti-pestbeleid te coördineren en als vast aanspreekpunt te fungeren in het kader van pesten bij tenminste één persoon te beleggen.

Gelet de bovenstaande punten wat betreft de veiligheid voldoet het Cheider aan de wettelijke norm. De leerlingen worden de kerndoelen bijgebracht volgens de aanvullingen van de schoolplannen. Leerlingen van het voorgezet onderwijs wordt respectvol gedrag en seksuele weerbaarheid bijgebracht door lessen maatschappijleer, biologie, aardrijkskunde, geschiedenis, studielessen (methode Leslab LOB) en krijgen 3 projecten aangeboden (Evoluutietheorie en schepping, Culturen en religies en Unicité en diversiteit). Met dit aanbod van de school voorziet Cheider aantoonbaar in onderwijs over seksualiteit en seksuele diversiteit, en is geborgd dat respectvol gedrag en seksuele weerbaarheid van leerlingen worden bevorderd. Het bestuur is van mening dat de context door alle genomen maatregelen tot nu toe voldoende gewijzigd is. Dit betekent dat er geen omissie bestaat in het schoolveiligheidsplan. Het bestuur verzoekt u deze feitelijke onjuistheid dan ook te schrappen.

2. Naar aanleiding van de monitorgegevens over sociale veiligheid in het vo zijn gesprekken met teamleden en leerlingen gevoerd. Naar aanleiding van de gesprekken met leerlingen wordt er waar nodig een aantekening in het leerlingvolgsysteem Somtoday gemaakt. De leraren die werken met de betreffende leerlingen ontvangen een melding dat er een aantekening in het 'zorgvierkant' van Somtoday is aangemaakt. Over de monitorgegevens over sociale veiligheid wordt gesproken in de mentoreenoverleggen en de rapportvergaderingen. Bij de rapportvergaderingen zijn alle leraren aanwezig. Relevante opmerkingen worden tijdens het overleg of de vergadering vastgelegd in het leerlingvolgsysteem Somtoday. Op 11 juli 2019 heeft Scholen met Succes de uitkomsten rechtstreeks met de inspectie gedeeld. Dit hebben zij met een mail aan directie bevestigd. Tevens heeft het Cheider zelf desgevraagd de uitkomsten op 13 januari 2020 via het Inspectie Schooldossier met inspectie gedeeld.

In het veiligheidsbeleid is opgenomen hoe de resultaten van de monitorgegevens over sociale veiligheid in het vo aantoonbaar worden benut. Er zijn op basis van het vorige onderzoek bijvoorbeeld nieuwe regels gemaakt met betrekking tot bijvoorbeeld het verlaten van het terrein in de tussenuren en pauzes naar aanleiding van de enquête. Het bestuur neemt dit op in de beleidsstukken.

Cheider heeft voor 1 juni 2020 een analyse voor de monitorgegevens vo aan de inspectie toegezonden, zoals verzocht.

3. Een van de tekortkomingen ten aanzien van de sociale veiligheid is volgens de inspectie dat het hoofd Joodse zaken (en niet de directeur belast is met de eindverantwoordelijkheid voor het onderwijs) eindverantwoordelijk lijkt voor belangrijke leerinhouden. Het bestuur zou daarmee in strijd handelen met art. 4c WPO en art. 3b WVO. De herstelopdracht t.a.v. de sociale veiligheid luidt dat het bestuur de sociale veiligheid van leerlingen waarborgt door uiterlijk per **1 juni 2020** de genoemde tekortkomingen opheft, en dat op duidelijke en ondubbelzinnige manier te doen. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdracht is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. Ook moet de school jaarlijks de uitkomsten van de monitor sociale veiligheid aanleveren bij de inspectie.

Het bestuur ziet niet hoe de veronderstelde positie van het hoofd Joodse zaken is aan te merken als een niet naleving van de wettelijke bepaling over de sociale veiligheid. Dit is een uitzonderlijk ver verwijderd verband. Met het oordeel van de inspectie stemt het bestuur dan ook niet in. De adviserende rol van het hoofd Joodse zaken heeft in het aangepaste managementstatuut aandacht gekregen.

In de statuten dan wel het managementstatuut en/of het bestuursreglement wordt verhelderd dat de algemeen directeur de eindverantwoordelijkheid heeft voor de leerinhouden van alle vakken die volgens de wet en daarop gebaseerde regelingen verplicht moeten worden aangeboden en dat het bestuur het laatste woord heeft. De stichting is eindverantwoordelijk voor de inhoud van het Joods onderwijs op de door haar bestuurde scholen.

4. De vertrouwenspersoon staat evenals de anti-pestcoördinator op de posters 'belangrijke personen' en in de schoolgidsen beschreven. Tevens is er als bijlage een taakomschrijving bij de schoolgidsen van de vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator. Dit zijn ook de documenten die met ouders zijn gedeeld. In het schoolveiligheidsplan staan ook de vertrouwenspersoon en de anti-pestcoördinatoren beschreven.

Het feit dat er één (mannelijke) vertrouwenspersoon is, is geen ommissie in de zin van de wet. Het Cheider voldoet aan de wettelijke bepalingen over de inrichting van het klachtrecht. Dit staat ook beschreven in het schoolveiligheidsplan. In de bijlage bij de brief van de inspectie staat het nu als aanbeveling. In het ontwerprapport wordt het nog steeds als ommissie aangemerkt en is het nog steeds onderdeel van de herstelopdracht. Het bestuur vraagt de inspectie dan ook dit punt niet als ommissie te benoemen, aangezien hier niet sprake is van niet naleving van een wettelijk voorschrift, maar als opmerking/aanbeveling op te nemen in het definitieve rapport.

De directie heeft, met instemming van het bestuur, zelf aangegeven dat de scholen graag willen beschikken over een mannelijke en een vrouwelijke vertrouwenspersoon en onderneemt hierop actie. In de schoolgidsen 2020-2021, waarvan de tekst al gereed is, is vermeld dat er een vacature is.

5. Het bestuur werkt voortvarend, op zorgvuldige en doordachte wijze, aan de herstelopdrachten en geeft gevolg aan aanbevelingen, waaronder met name aanbevelingen van de inspectie die rechtstreeks raken aan sociale veiligheid van leerlingen.

In de afgelopen periode heeft Cheider op dit punt de volgende besluiten genomen, interventies gepleegd en afspraken over monitoring gemaakt:

1. Het protocol grensoverschrijdend gedrag is aangepast en het bestuur volgt dit protocol en daarmee aan wet- en regelgeving.
2. De Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is geactualiseerd en de stichting volgt dit protocol.
3. De leerlingenzorg is in het primair en voortgezet onderwijs verbeterd. Zo worden er notities aangemaakt in het leerlingvolgsysteem (Parnassys en Somtoday), worden persoonlijke- en groepshandelingsplannen opgesteld, besproken en uitgevoerd en wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart gebracht en worden er acties ondernomen om leerlingen te stimuleren en te ondersteunen in hun ontwikkeling.
4. Het leerlingenstatuut voortgezet onderwijs is aangepast.
5. Er is aanvankelijk één en na verloop van tijd een tweede zorgcoördinator aangesteld in het voortgezet onderwijs.
6. Er is een toetscoördinator aangesteld in het voortgezet onderwijs.
7. Er zijn anti-pestcoördinatoren aangewezen voor het primair en voortgezet onderwijs.
8. De Kanjermethode is ingevoerd in het primair onderwijs en de leraren hebben een training gevolgd.
9. De leraren van het voortgezet onderwijs zijn gestart met een meerjarige scholing Positive Behavior Support.
10. Schoolregels en de kledingcode worden met leerlingen besproken en daar waar nodig aangepast.
11. Er is in het primair onderwijs een brievenbus opgehangen waarin kinderen een briefje kunnen doen met vragen en opmerkingen aan leraren (van het reguliere profane en Joodse onderwijs) en de Algemeen directeur. Dit is met name gedaan om onderwerpen die zij lastig vinden om te bespreken, bespreekbaar te maken.

Het bestuur hoopt onder andere met de bovenstaande punten/besluiten voldoende duidelijk te hebben gemaakt, dat inspectie er vertrouwen in kan hebben dat wet- en regelgeving worden nageleefd. Het bestuur hoopt dat door de inspectie niet langer wordt teruggegrepen naar voorbeelden uit het (verre) verleden. Het bestuur heeft daarop gehandeld en zal in nieuwe voorkomende situaties vanuit de nieuwe afspraken, die voldoen aan wet- en regelgeving, handelen.

Herstelopdracht 3: het opstellen van aanpassingen van de statuten en het managementstatuut

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 juni 2020 in alle documenten dient te borgen dat de organisatie zich aan de Nederlandse wet houdt en het bestuur daar zelf het laatste woord in heeft. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdracht is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. De inspectie onderzoekt uiterlijk een jaar na vaststelling van het rapport of aan de herstelopdracht voldaan is. De tekortkoming volgens de inspectie is dat in het managementstatuut en in de statuten een tekst is opgenomen waaruit blijkt dat bij 'halachische geschillen', niet het bestuur maar de schoolrabbijn een beslissende stem heeft in religieuze kwesties. Het bestuur handelt daarmee in strijd met artikelen 10 en 17c, eerste lid onder b en tweede lid, van de WPO en 23a en 24e1, eerste lid onder b en tweede lid van de WVO.

Reactie en beleidsdoel van het bestuur:

Het Cheider heeft alle relevante documenten/statuten bestudeerd en een aantal noodzakelijke aanpassingen geformuleerd. Verwezen wordt naar de aan de inspectie toegezonden brief van 28 mei 2020 met bijlagen waaronder het ontwerp notariële akte van statutenwijziging en het conceptmanagementstatuut.

Bij de aanpassing van het managementstatuut neemt het bestuur uiteraard de wettelijk voorgeschreven bepalingen in de Wet medezeggenschap op scholen in acht. Gelet hierop en de beperkingen van de coronacrisis over het vergaderen, kan het bestuur geen garanties geven dat de herstelopdracht per 1 juni gerealiseerd is, maar zal wel tot het uiterste inspanssen 1 juli 2020 te halen. Zodra de documenten definitief zijn vastgesteld worden deze aan de inspectie toegestuurd.

Met het oog op de aanbeveling in het rapport van de inspectie, heeft het bestuur begeleiding van een externe deskundige partij gevraagd bij de aanpassing van statuten, managementstatuut en reglement bestuur en toezicht en bij het te voeren gesprek over governance en wat dit betekent voor structuur, communicatie en cultuur. In dat traject zal aandacht zijn voor het samenspel van toezichthouders en uitvoerend bestuurders, de onafhankelijke rol van de toezichthouders, dilemma's van betrokkenheid en afstand en het organiseren van tegenspraak. Daarmee komt in dit traject aan de orde de door de inspectie aanbevolen aandacht voor de noodzakelijke 'checks and balances', transparantie en het tegengaan van het risico van belangenverstremgeling; passend bij de kleinschaligheid van het Cheider.

In het najaar zal naar verwachting het Wetsvoorstel bestuur en toezicht op rechtspersonen (EK, vergaderjaar 2019/2020, 34 491, A) worden aangenomen en inwerking treden. Dit wetsvoorstel voert onder meer het one-tiermodel in voor de stichting in het Burgerlijk Wetboek. Voor het Cheider is het van belang dat de statuten worden aangepast aan de eisen van dit wetsvoorstel, zoals de tegenstrijdig belangregeling uit dit wetsvoorstel en de belet- of ontstentenisregeling. Daarnaast zal dit jaar ook de gewijzigde code goed bestuur in het primair onderwijs worden vastgesteld door de PO-Raad. Het Cheider zal de uit het wetsvoorstel en nieuwe code goed bestuur voortvloeiende verplichtingen opnemen in de statuten, managementstatuut en reglement bestuur en toezicht en voorziet besluitvorming zo spoedig mogelijk in de tweede helft van 2020. Deze werkwijze is efficiënt en voorkomt belasting van de menskracht van het Cheider en kosten.

Herstelopdracht 4: de kwaliteitszorg

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 september 2020 in de schoolplannen een stelsel van kwaliteitszorg moet opnemen dat geschikt is om de basiskwaliteit van het onderwijs te bewaken en zo nodig tot effectieve verbetermaatregelen te komen, en dit stelsel uitvoeren zoals beschreven. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdrachten is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. Het bestuur stuurt de inspectie de aangepaste schoolplannen toe.

Reactie en beleidsdoel bestuur:

Het bestuur zorgt ervoor dat in de schoolplannen een stelsel van kwaliteitszorg op wordt genomen dat geschikt is om de basiskwaliteit van het onderwijs te bewaken en zo nodig tot effectieve verbetermaatregelen te komen, en voert dit stelsel uit zoals beschreven.

De aanpassing van schoolplannen behoeft instemming van de medezeggenschapsraden. Het bestuur stuurt de inspectie uiterlijk per 1 september 2020 de definitief vastgestelde en aangepaste schoolplannen en notities kwaliteitszorg toe. Na vaststelling zal het bestuur met externe ondersteuning zorg dragen voor de uitvoering. Het toezichthoudend bestuursdeel houdt hier toezicht op.

Herstelopdracht 5: het taalbeleid en het professionaliseringsbeleid in de schoolplannen

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 september 2020 het taalbeleid en het professionaliseringsbeleid moet opnemen in de schoolplannen. Het bestuur moet zorgen dat in de onderwijspraktijk taalachterstanden worden bestreden en leraren zich afdoende kunnen professionaliseren. Het bestuur stuurt de inspectie de aangepaste schoolplannen toe.

Reactie en beleidsdoel bestuur:

Het bestuur neemt het taalbeleid (bedoeld is taalachterstandenbeleid) en het professionaliseringsbeleid op in de schoolplannen. Het bestuur zorgt dat in de onderwijspraktijk taalachterstanden worden bestreden en leraren zich afdoende kunnen professionaliseren.

De aanpassing van schoolplannen behoeft advies dan wel instemming van de medezeggenschapsraden. Het bestuur stuurt de inspectie uiterlijk per 1 september 2020 de definitief vastgestelde en aangepaste schoolplannen toe. Na vaststelling zal het bestuur met externe ondersteuning zorg dragen voor de uitvoering. Het toezichthoudend bestuur houdt hier toezicht op.

Herstelopdracht 6: de klachtenregeling

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 juni 2020 de teksten over de klachtenregelingen zo verheldert dat duidelijk is dat personen met een klacht direct terecht kunnen bij de onafhankelijke klachtencommissie. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdracht is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. De tekortkoming volgens de inspectie is dat de klachtenregelingen van de scholen zodanig geformuleerd zijn, dat het pas mogelijk is een formele klacht in te dienen nadat diverse tussenstappen binnen de school zijn doorlopen. Het bestuur handelt daarmee in strijd met art. 13, eerste lid, onder f en art. 14 WPO en art. 24a, eerste lid, onder e en art. 24b WVO.

Reactie en beleidsdoel van het bestuur:

Het bestuur heeft de opmerkingen van de inspectie ter harte genomen en de nieuwe klachtenregeling vastgesteld. Ook hier wordt verwezen naar de genoemde brief van 28 mei 2020, waarbij de nieuwe klachtenregeling (Modelklachtenregeling Klachtencommissies Bijzonder onderwijs) was gevoegd. De nieuwe schoolgidsen zijn op dit punt aangepast.

Het bestuur overweegt een integriteitscode en/of klokkenluidersregeling vast te stellen en hierover te communiceren in de schoolgidsen en de website.

Herstelopdracht 7: onduidelijkheid in de schoolgidsen

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 juni 2020 in de schoolgidsen duidelijk moet opnemen wat de resultaten van het onderwijs zijn en dat alle ouderbijdragen vrijwillig zijn. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdracht is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. Het bestuur stuurt de inspectie de aangepaste schoolgidsen toe. De aanpassing van de schoolgids behoeft advies dan wel instemming van de medezeggenschapsraden.

Reactie en beleidsdoel bestuur:

De schoolgidsen voor 2020-2021 zijn hierop aangepast en op 28 mei 2020 aan de inspectie gezonden.

De verwachting is dat de beide medezeggenschapsraden zullen instemmen. De tekst van de nieuwe schoolgids is dan per 1 juli 2020 klaar en zal voor het schooljaar 2020-2021 gelden.

Herstelopdracht 8: het jaarverslag

De herstelopdracht luidt dat het bestuur per 1 juli 2020 de geconstateerde omissies in het jaarverslag in het eerstvolgende jaarverslag (2019) corrigeert.

Reactie en beleidsdoelen bestuur:

Het eerstvolgende jaarverslag (2019) per 1 juli 2020 bevat:

1. Een verslag van de interne toezichthouder.
2. Een verantwoording van de afwijkingen van de gehanteerde code goed bestuur, als deze er zijn.
3. Een volledige continuïteitsparagraaf.

Het jaarverslag wordt conform het bepaalde in de WPO, WVO en het BW in de eerste helft van het kalenderjaar vastgesteld.

Enkele kanttekening m.b.t. passages over financiële continuïteit:

1. Op pagina 12 ook de voetnoot uit de Onderzoekskaders over financiële continuïteit (FB1) opnemen, naast de voetnoot doelmatigheid (FB2).
2. Op pagina 35: opschorting van de bekostiging is niet meer aan de orde.
3. Op pagina 35: Voor zover de inspectie uitspraken doet over de toekomst kan slechts sprake zijn van een bevinding. De inspectie heeft nog niet de bevoegdheid haar blik in beoordelende zin te verbreden naar de verwachte toekomst van de instelling, en daarbij de onderlinge samenhang tussen financiën en kwaliteit borgt.

Herstelopdracht 9: de medezeggenschapsraad

De herstelopdracht luidt dat het bestuur uiterlijk per 1 juni 2020 de medezeggenschapsraad om instemming vraagt voor de wijzigingen in het examenreglement. Het bestuur informeert de inspectie als naar eigen oordeel aan deze herstelopdrachten is voldaan en geeft daarbij aan hoe dat is gebeurd. De tekortkoming volgens de inspectie is dat de medezeggenschapsraad niet heeft ingestemd met de wijzigingen van het examenreglement. Dat is in strijd met artikel 10, eerste lid, onder b, WMS.

Beleidsdoel van het bestuur:

Het bestuur heeft het examenreglement ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad van de school voor voortgezet onderwijs. Er zijn van die zijde wat vragen gekomen. De vragen zijn inmiddels beantwoord en de instemming van MR over examenreglement is verleend. Het examenreglement en bewijs van instemming is maandag 18 mei 2020 ingestuurd naar Inspectie.

Reactie op aanbevelingen

1. *Inspectie:* Wij adviseren om de bestuurlijke vernieuwing met spoed op te pakken. Daarbij zou met hulp van externe deskundigheid een bestuurlijk concept uitgewerkt kunnen worden dat aansluit op de wettelijke voorschriften én past bij de specifieke kenmerken van het Cheider. Wij geven in overweging om daarbij, in aansluiting op de bovenstaande wettelijke voorschriften ten aanzien van de noodzakelijke 'checks and balances', in het bijzonder aandacht te besteden aan transparantie en het tegengaan van het risico van belangenverstrengeling.

Reactie bestuur:

In de ontwerprapportage van de inspectie is vermeld dat er stappen zijn gemaakt door het Cheider om het bestuur te herstructureren en dat er inmiddels nieuwe bestuursleden zijn aangetrokken waarvan er ook twee in het toezichthoudend deel zitting hebben genomen. Het Cheider staat positief tegenover de aanbevelingen, en verwijst hier naar zijn reactie onder herstelopdracht 3.

2. *Inspectie:* We geven in overweging om de transparantie en eenduidigheid in de communicatie te verbeteren, onder andere door bestaande documenten te checken op eenduidigheid en de mate waarin de inhoud is toegesneden op het Cheider. Ook kan meer gebruik gemaakt worden van moderne communicatiemiddelen zoals de website om informatie te delen met de ouders en de buitenwereld. Ten slotte kunnen regelmatig bijeenkomsten voor de ouders georganiseerd worden over onderwerpen die relevant zijn in verband met de sociale veiligheid.

Reactie bestuur:

Het bestuur heeft deze aanbeveling al vrijwel geheel opgevolgd. Inmiddels is er een nieuwe website. Op deze website komt ook een portaal waar ouders kunnen inloggen, zodat alle documenten en berichten op één centrale plek staan. De verwachting is dat dit het nieuwe schooljaar in gebruik kan worden genomen. Relevante documenten zullen op het onderwijsportaal worden geplaatst voor ouders en medewerkers. Daarnaast worden ouders nu via de mail op de hoogte gebracht. De ouders toonden zich hierover tevreden schrijft de inspectie in het voorliggende conceptrapport op pagina 24. De documenten zijn toegesneden op het Cheider en worden jaarlijks op eenduidigheid gecontroleerd. Ook worden bijeenkomsten voor ouders georganiseerd indien dit relevant is en het de sociale veiligheid van de kinderen raakt.

Inspectie: Wij geven in overweging om de (potentiële) risico's van het bijzondere en kleinschalige karakter van het Cheider voor de sociale veiligheid bespreekbaar te maken en te onderzoeken hoe deze geminimaliseerd kunnen worden.

Reactie bestuur:

Het bestuur zal met schoolbesturen van kleinschalige scholen contact zoeken om ervaringen te delen.

3. *Inspectie:* Wij geven in overweging om regels en afspraken in de school levend te houden. De schoolregels kunnen bijvoorbeeld jaarlijks met de leerlingen en het personeel besproken worden. Daarnaast kunnen de leerlingen en het personeel in de gelegenheid gesteld worden om invloed uit te oefenen op de school- en gedragsregels.

Reactie bestuur:

Het bestuur heeft deze aanbeveling opgevolgd. Regels en afspraken worden jaarlijks met leerlingen en medewerkers besproken. Tevens worden leerlingen betrokken bij het maken van de afspraken. Niet alleen worden de regels in het po met leerlingen en leraren besproken, dit gebeurt ook in het vo. Zo zijn bijvoorbeeld nieuwe regels voor leerlingen van de bovenbouw ingevoerd voor het naar buiten gaan in tussenuren en in pauzes. Met invoering van het PBS-programma in het vo wordt de sociale veiligheid nog meer verbeterd. Het bestuur monitort de continuering van de afspraken. Door middel van de beleidsambities die zijn vastgelegd in de schoolplannen wordt per schooljaar gekeken welke ambities moeten worden gerealiseerd en of de ambities daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De ambities komen op werkoverleggen en studiedagen aan bod. Op basis hiervan wordt er gemonitord of de school op basis van gemaakte afspraken in de gewenste richting ontwikkelt. Ambities worden, indien nodig, bijgesteld of aangevuld. Tweemaal per jaar schrijft de Algemeen directeur een managementrapportage voor het bestuur. Hierover voert het bestuur en de Algemeen directeur een gesprek waarin afspraken worden gemaakt over de organisatie en het onderwijs.

4. *Inspectie:* Wij geven in overweging om leraren die Joods onderwijs verzorgen en leraren die profaan onderwijs verzorgen op basis van uitwisseling en onderlinge samenwerking te laten werken aan een verdere concretisering van de invulling van de kerndoelen 38 en 43, onder andere met het oog op de bijdrage die daarmee geleverd kan worden aan vergroting van de weerbaarheid van de leerlingen.

Reactie bestuur:

Het bestuur heeft deze aanbeveling opgevolgd en monitort de continuering van de afspraken. De kerndoelen worden door de leraren die profaan onderwijs verzorgen onderwezen. Er is een werkgroep Burgerschap opgericht om leraren van Joods en profaan onderwijs middels een onderlinge samenwerking een goed curriculum voor de kerndoelen op te zetten. Dit curriculum wordt al aangeboden aan leerlingen van het voortgezet onderwijs. Leerlingen van het basisonderwijs wordt het huidige schooljaar het eerste thema van de methode Wonderlijk gemaakt aangeboden. De beleidsnotitie 'Actief burgerschap en Sociale integratie in het Primair en Voortgezet onderwijs' bevat als bijlage een meerjarenplanning voor Wereldoriëntatie met inbegrip van Burgerschap voor het primair onderwijs en een schema Burgerschap in het voortgezet onderwijs. De bijlagen worden jaarlijks geactualiseerd.

5. *Inspectie:* Wij geven in overweging om de mogelijkheden van eventuele herhuisvesting nader te verkennen en het overleg daarover met de gemeente Amsterdam voort te zetten.

Reactie bestuur:

Alvorens het rapport van 22 oktober 2018 gepubliceerd was, werden er gesprekken hierover gevoerd met de Gemeente Amsterdam. Deze gesprekken zijn stilgelegd. Het bestuur zal op korte termijn opnieuw aan de Gemeente Amsterdam verzoeken om het overleg over herhuisvesting voort te zetten.

Kanttekeningen:

Het bestuur verzoekt opnieuw om de onjuistheden in het voorliggende rapport te corrigeren en ook overigens te actualiseren. In de op 30 april 2020 toegezonden versie van de beleidsnotitie zijn aan het slot de volgende kanttekeningen geplaatst. Naar aanleiding van het toen voorliggende conceptrapport.

1. Op pagina 3 wordt in de samenvattende conclusie gesproken over 'drie met elkaar samenhangende onderzoeken'. Het rapport doet naar de mening van het bestuur verslag van drie losstaande onderzoeken. Op pagina 16 is het volgende geschreven '*In de uitvoering zijn deze onderzoeken daarom ook ineengevlochten, zodat de belasting voor de scholen en het bestuur waar mogelijk werd beperkt*'. De onderzoeken zijn apart van elkaar uitgevoerd. Het 'ineenvlechten van de onderzoeken' heeft de belasting voor de scholen en het bestuur complexer en ingewikkelder gemaakt. Risico van dat alles 'ineengevlochten' wordt is dat sprake is van vergelijkingen en verbanden die niet of nauwelijks met elkaar te maken hebben.
2. Op pagina 4 wordt gesproken over 'gescheiden onderwijs voor jongens en meisjes vanaf groep 4 voor de profane vakken en vanaf groep 5 voor de Joodse les'.
Het bestuur vraagt zich af welk doel de inspectie met deze opmerking nastreeft. Het gescheiden onderwijs geven is niet bij wet verboden. Er zijn zelfs geleerden die, weliswaar vanuit andere motieven dan het Cheider, pleiten voor een verder doorgevoerde scheiding tussen het onderwijs aan jongens en meisjes dan het Cheider praktiseert. De onderwijsinspectie zelf roept in De Staat van het onderwijs 2018 de vraag op of het onderwijs zoals het dikwijls gegeven wordt jongens niet te kort doet.
3. Op pagina 4 staat dat '*het Cheider wordt geleid door een algemeen directeur. Daarnaast is er een hoofd Joods onderwijs die verantwoordelijk is voor de inhoud van het Joods onderwijs en het bewaken van de identiteit van al het onderwijs*'. Het bestuur verzoekt de inspectie deze passage aan te passen, zodanig dat de algemeen directeur wordt bijgestaan door het hoofd Joodse zaken daar waar het Joods onderwijs of halachische kwesties betreft.
4. Op pagina 8 staat het volgende vermeld '*Naar aanleiding van de hierboven beschreven voorgeschiedenis heeft de inspectie in de periode december 2019-februari 2020 dus drie onderzoeken uitgevoerd: een herstelonderzoek naar de herstelopdrachten die overgebleven zijn na het tussentijdse onderzoek van 2019, een vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen en een themaonderzoek Burgerschapsonderwijs en het omgaan met verschil in morele opvattingen*'. Er hebben in deze periode twee onderzoeken plaatsgevonden: een 4JOB en een themaonderzoek Burgerschapsonderwijs. Er is geen extra 'herstelonderzoek naar de herstelopdrachten' uitgevoerd. Het tussentijds rapport is geschreven op 26 juni 2019.
5. Op p. 34 van het rapport wordt gesproken van een raad van toezicht. Het Cheider heeft echter geen raad van toezichtmodel. Het bestuur van het Cheider verzoekt u het onjuist gebruik van de term raad van toezicht en college aan te passen.
6. De opmerking op pagina 39 '*Dit had in het vo in het najaar tot gevolg dat ook in de praktijk het extra taalaanbod aan jongens tekortschoot omdat een leraar Nederlands de school na de herfstvakantie had verlaten en zijn specifieke taken op dit gebied niet waren overgenomen*' kan directie en bestuur niet plaatsen. De taken van een vertrekkende leraar zijn namelijk direct door een collega die toen ook al in dienst was, overgenomen. Het bestuur verzoekt u deze passage te schrappen.
7. Op pagina 42 staat: '*Vorig schooljaar is verzuimd om het PTA en het examenreglement aan de inspectie te verzenden. Het is wel aan leerlingen en ouders verstrekt*'. Het PTA is ten tijde van het onderzoek in schooljaar 2018-2019 verstrekt. Ten blijke daarvan treft u een afschrift aan van de brief aan de inspectie. Tevens zijn over het schooljaar 2019-2020 het PTA en het examenreglement verstrekt. Het bestuur verzoekt u deze passage aan te passen.

8. Op pagina 42 staat: *'Het gaat om een klein team met leraren die al jarenlang het schoolexamen verzorgen, het is aan te bevelen om een netwerk te onderhouden waarbij ook door examendocenten van andere scholen naar het schoolexamen gekeken wordt'*. Leraren hebben netwerken naast hun functie op het Cheider. Zo werken verschillende leraren ook op andere scholen en zijn sommige leraren ook 'in dienst' van Cito voor de examens. Doordat leraren op verschillende scholen werken, hebben zij ook contact met andere leraren die examens afnemen. Het bestuur onderzoekt hoe georganiseerd kan worden dat collega's van andere scholen naar de schoolexamens van het Cheider kijken

9. Op pagina 47 staat: *'Seksualiteit is niet of moeilijk bespreekbaar, zowel thuis als op school'*. Deze opmerking is onjuist, suggestief en niet van belang voor het rapport. Wat er thuis hierover wordt onderwezen, is niet aan de school en niet aan de inspectie. Het bestuur benadrukt dat de wettelijke bepalingen over burgerschap niet zijn geschonden, gelet op de bedoeling van de wetgever. Het bestuur verzoekt u deze opmerking te schrappen.

Door het bestuur vastgesteld op 4 juni 2020